

Der er for øvrigt efter Forhandling med Finansudvalget alt tilstaaet dem en Understøttelse fra 1. August. Som et Kuriosum ved disse Tilskud til Lærerlønninger kan nævnes, at de ikke omfatter de Lærere, der tilhører disse Skolers Ordenssamfund, idet vedkommende Lærere ikke af disse Institutioner faar nogen Løn udover Bolig, Kost og Klæder; ogsaa i denne Henseende er disse Lærere forskellige fra de protestantiske Lærere.

Men Loven af 20. Marts 1918 vil drage Konsekvenser efter sig paa andre Omraader. Det ærede Medlem fra Køge (Mads Larsen), der som Ordfører for det radikale Venstre anbefalede Lovforslaget, da det blev forelagt i Foraaret, udtalte, at det var en Forudsætning for vort Partis Tilslutning til denne Ordning, at man traf en lignende Ordning for Skolerne ud over Landet, altsaa en Ordning, der gav hel eller delvis gratis Undervisning for Børn, hvis Forældre ikke var rene Velhavere. Og i Skolekredse ud over Landet venter man med megen Spænding, hvad den højtærede Undervisningsminister agter at foretage sig for at indføre en Ordning ude i Provinserne, der stiller Skolerne der, baade de private Gymnasieskoler og de private Mellem- og Realskoler, paa en saadan Levefod, at de kan klare sig og kommer til at staa lige saa godt som de københavnske.

Der findes udenfor København 8 eksamensberettigede Gymnasieskoler, som har indgivet Andragende til Undervisningsministeriet og samtidig har henvendt sig til Finansudvalget. De skriver, at de efter at have overvejet og drøftet Situationen meget nøje er blevet klare over, at den Situation, der nu er skabt for dem navnlig ved den storkøbenhavnske Skoleordning, er en saadan, at de anmoder Ministeriet om, at deres Skoler kan komme til at overgaa til det offentliges Eje og Drift. Fem af dem udtaler Ønsket om at gaa over til at blive Statsskoler, medens tre ønsker at faa samme Stilling, som de private højere Skoler har faaet i København efter § 8 i Loven af 20. Marts 1918. Jeg vil tillade mig at henstille til den højtærede Minister at tage dette Andragende under velvillig Overvejelse, og jeg tilføjer som en personlig Bemærkning, at det skulde glæde mig, om man kunde træffe en saadan Ordning, at Rungsted og Birkerød Kostskoler kunde opretholdes som Kostskoler ogsaa fremdeles. Jeg tror, man maa indrømme, at der er Brug

for Kostskoler i vore Dage under vore Samfundsforhold.

Dernæst er der en anden Kreds af Skoler, nemlig Provinsernes Mellem- og Realskoler. De faar nu Tilskud ifølge Lov af 2. Maj 1902, men de er stillede saaledes økonomisk, at de aldeles ikke længere kan klare sig; der er faktisk her en Nødstilstand, kan man sige. I disse Skoler har den gennemsnitlige Lærerløn 1917—18 været 1 452 Kr., og det højeste Anciennetetsstillæg, der kunde faas efter 24 Aars Tjeneste, var 700 Kr. Dette gælder for 100 eksamensberettigede Realskoler med ca. 600 faste Lærere og ca. 200 Time-lærere. Skolernes Bestyrere har gennemsnitlig en Aarsindtægt af 2 500 Kr. Disse Skoler udfører et Arbejde, som man ingenlunde kan underkende, de kan efter min Opfattelse aldeles ikke undværes. Jeg tror, det maa være Regeringens og Lovgivningsmagtens Pligt, ja Opgave at skaffe dem Levevilkaar og Arbejdsvilkaar, saa de kan fortsætte — under de nuværende Forhold gaar selvfølgelig Lærerkrafterne bort fra dem.

Men hvis man skal naa til blot at faa en minimal Grundløn paa 16—1 800 Kr. og en Slutløn paa ca. 3 000 Kr., vil der dertil kræves et ikke ringe Statstilskud. Jeg vilde gerne henstille, at man, naar man overvejer dette, ikke stiller for strenge Fordringer navnlig overfor de mindre Skoler ude paa Landet i Retning af, hvad de selv skal præstere i Lærerløn for at faa dette Tilskud; man kan nemlig let der komme til at stille uoverkommelige Krav, men paa den anden Side maa man jo ogsaa huske, at disse Skoler er direkte interesserede i at faa saa gode Lærere som muligt. Hvorvidt det lader sig gøre at overføre Bestemmelserne fra den storkøbenhavnske Skolelov paa disse Forhold, skal jeg ikke udtale mig om, men overlade til Overvejelse af de særlig sagkyndige. Jeg vil gerne, idet jeg anbefaler, at man tager Hensyn til disse Skolers Ønske og søger at komme dem i Møde, spørge den højtærede Undervisningsminister, hvad han agter at foretage sig for at sikre disse Skoler en tryk Fremtid og gode Arbejdsvilkaar.

Endelig vil jeg gerne i denne Forbindelse spørge, om der er gjort Skridt til — jeg er ikke klar over det — ved de gamle Statsskoler i Landet at indføre Regler, hvorefter Undervisningen bliver hel eller delvis gratis, saaledes som den er blevet det for en stor Mængde Børn i de højere Skoler i Stor-København.